

ПОДАТКИ ТА ПРОЛЕТАРИЯТ.

(Кореспонденція до "Українських Робітничих Вістей".)

До актуальних проблем, в яких пролетаріат на цілому світі, а передовсім в середньо-східно-європейських краях, сильно заінтересований, належить питання податків. Економічна криза, спричинена імперіалістичною війною, викликала в державних бюджетах хаос і заставила державу шукати за новими "жерелами" для покриття своїх видатків.

Податки завела класова держава. Зовсім нежале наші зрозуміли, що класа, котра має владу в своїх руках, не платить податків. Тому те, що в середніх віках платили податки селянин і робітник, а не люди і шляхта. В середніх віках робітник і селянин часті свої податки сплачували в формі панщини, котру він відробляв.

Буржуазна революція, ривночасно з заведенням рівності всіх перед законом, завела теж загальний обов'язок для всіх горожан: платити податки. Перед імперіалістичною війною податки не мали великого економічного значення. В капіталістичних державах податки становили десь 10% загального народного доходу, тому вони теж не спричинили великих змін в розділі доходів капіталістичної суспільності.

Всё таки вже в минулому столітті розпочалась класова боротьба о податки. Вже Лясаль підніс, що буржуазія з успіхом переводить в життя свої заміри: перекидати тягарі для удержання держави на пролетаріат.

В капіталістичній державі надбудуємо багато родів податків. Для нас важке питання, котрий рід доходів оподатковувати. При тім мусимо мати на увазі, що не все особа, що платить сї податки, є оподаткована, бо в часах товарної господарки, в яких ми тепер живемо, булає таке, що хтось формально платить податки, якими обтяжений дохід другої особи. Прим, підприємець платить податок за своєї робітника; но він платить його з доходу, який заробляє у него робітник, якому він відтягає сєй податок з його зарібку. Фабрикант, що платить цукровий податок, теж не платить його з своїх власних доходів, бо він перекидає сєй податок на споживачів, котрі сєй податок оплачують при закупці цукру. Так то належить відрізнити безпосередні і посередні податки.

Не се отже важке, хто платить податки; но на який дохід вони належать, значить, з чьїх кишень вони йдуть. Перед імперіалістичною війною ціла боротьба о податки йшла під лозунгом: безпосередні і посередні податки. Збільшення безпосередніх податків платили посідаючі класи, посередні податки обтяжили зарібк. По імперіалістичній війні наложено дохідовий податок і на заробітну платню. Тому те, що тепер не йде вже боротьба о безпосередні чи посередні податки, а о сє, чи мають бути наложєні податки на дохід з праці, чи на прибуток. З сього то становиска профессор Варга дїдєть податки на:

1. Маєткові податки (спадковий податок і даннини від маєтку). Се отже податки, які зовсім не дотикають доходу.

2. Доходові податки. Тут річ йде о сє, чи дохід з праці чи дохід з надвартостий. Ми вже висше згадали, що снх податків не все мусить платити оподаткована особа сама. Навіаки, держава стараєсь, щоб фабрикант відрубчував сєй податок з заробітної платні, або щоб його акцієне товариство відрубчувало з дївиденда, бо сє утруднює заінтересованій особі заставити перед державою свій дїйсний зарібк і осадити инший вир...

3. Оборотові податки. Тут наложєний податок не на особу, а на товар, а саме в хвиль його переходу з одних рук в другї руки. Се рід конкурєційного податку, що скорочує дохід непосідаючих класів.

4. Ціло, що наложєне на товар, який йде через границю, є родом оборотових податків. Його мета: охорона краєвої продукції перед заграничною конкуренцією, очевидно з нашого становиска се не відповідний засіб до сього, бо він дає лише нагоду підвищити ціни на товари. Ся підвишка йде очевидно в кишеню капіталіста.

5. Монополї. Сє в сути конкурєційний податок, який держава побирає через податки до коштів продукції.

6. Даннини і належитости побирає держава при ріжних нагодах за свої, звичайно дуже ялї прислуги.

Всі видатки покриває держава з праці трудящих сї. Буржуазія має змогу податки, котрі накладе на нї держава і котрі моглиб скорочувати її прибуток, перекидати на робітництво, знижуючи його реальну заробітну платню або продовжуючи його робочий час. З другої знова сторони вона може сє теж робити через підвижку товарних цін або розширенеї продукції та видосконаленє продукційного апарату. Зараз міжнародна буржуазія вибрала шлях сильнішої експлоатації пролетаріату. Ясно теж, що не всіх податків можна перекидати, пр. маєткових, найбільша сє можливе при податках з надвартостий, при оборотових податках і т. п.

Перед імперіалістичною війною держава покривала свої видатки головню з безпосередніх податків, тобто з оподаткованих надвартостий. Соціална демократія в інтерєсах своїх дрібно-міщанських виборців виступала проти посередних податків. Вона боролась о мінімум істновани, котре було вільне від оподаткування та о прогресивний дохідовий податок, котрий накладе більші податки на висші доходи. Однак відносини по війні змінились. Податки з надвартостий не вистарчають на покритє державних видатків, головню в краях, котрі мусять платити военні відшкодования (репарації). А самого капіталу не може порушити соціал-демократія, бо вони звязали долю пролетаріату з істнованєм капіталу. І тому вони в Герліці згодились на оподаткованє заробітної платні. Значить шайдеманівї самї прикладають руки до експлоатації робітників. А кlich: заняте реальних вартостий (нерухома і т. п.) самою державою шайдеманівї не підносять в цілі, переходу від капіталізму до соціалізму а лише для оздоровленя самого капіталізму, становище, яке займають теж деякі буржуазні економісти.

Податкова політика комунїстів оснєвуєсь на нашій історичній перспективї, яка ріжницька від історичної перспективи мешчанів. Меншевики вважають теперішню кризу капіталізму переходовою, та вїрять, що вона сезне і по нїй наступить період нормального, зглядно державного капіталізму, а комунїсти знова переконані, що теперішня економічна криза спричинить крах капіталізму. Тому то ми змагаємось заострити економічну і фїнансову кризу капіталізму, шляхом розширеня політичної кризи. Однак робочі маси єще не розуміють сього, а злидні, в яких вони по війні завдяки економічній кризі попали, заставили їх звертати своєю увагою на свої печуки шюдєні потреби. Тому теж у них питання заробітної платні грає та велику ролю, тому теж вони борять ся передовсім проти зменшеня заробітної платні, чи то зі сторони самого капіталіста, чи теж держави, котре накладе на них податки. Комунїсти не можуть оставити мас в тїй боротьбї без своєї помочи. Через те теж наша

полїтика стремить до сього, щоб перенести всі державні тягарі на капітал і доходи з надвартостий. Се присїшить збільшенє капіталістичної кризи і упадок самого капіталізму. Через те у всіх краях КП виступає проти обтяженя заробітної платні податками, та проти заведеня всяких податків, котрі йожна перекидати на доходи з праці чи на заробітну платню.

Ми виставляємо теж жаданє винясеня ведикої частини капіталістичного посіданя а саме в натуральній формї, а не шляхом їхнього обтяженя грошевою сумою на користь держави.

Гріш, при теперішній його

НАУКА ГЕНУЙСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІ.

Буржуазна Антанта розколюєть ся — Совїтська Росія скріпляєть ся.

До робітників усіх країн! Генуїська конференція, починаєть ся. По думці скикуючих мала вона нї менш, нї більш, лише "відбудувати економічну рівновагу Європи", яку знищила імперіалістична світова війна. Дурисвітї! Нїхто не може вискочити з своєї шкіри. Імперіалістична буржуазія не може спасти Европу від економічної руйни, ту саму Европу, яку вона зробила пристановищем імперіалістичної різанини й повні чотири роки палюдрувала огнем і мечем.

Генуя — зеркало буржуазного безсиля.

Буржуазія показала в Генуї своє повне безсилє, свою цілковиту немцї. Шо варада, зроблено величаву комедію, на якій мусили бути прем'єри міністрів найбагатших буржуазних держав, ба навіть поручок свянтї спокійї італійського короля, генуїського архискепа, панї і всіх прочих "спасителів" людства. А висїд? Кілька тижнів перербалакувано і сє і те, топтано одио й то саме місце, аж в кишчю швала шастлива думка перенести ся з болю ласкою й поміждю до Гага. Мали непорозуміння й суперечки між "побідними державами" відкрили цілому світові ті великі неприличности, які існують між Англією і Францією, Японією і Злученими Державина, Італією і Францією, побідними державами й Німєччиною і т. д. "Лїга Націй" є смердячим трупом, який Генуїська конференція навіть не зуміла усунути з дороги. Але також Антанта збанкрутовала шкідливо. Модєрний крам, який надаєть ся до смітника. І чим більше та сильніший Лейд Джордж і Барту старали ся переконати нас, що Антанта в повній порозумію, що між Францією і Англією панує любов і згода, то тим видажнійше швїркали з дахів воробїй, що сє подла брехня, і тим лекше кождий пролетар мїг зрозумїти, що славна Антанта дїйшла до краю і спокійно заснула з богом.

Упадок буржуазного ладу ще ніколи не виступав так яскраво перед очима всіх, як саме тепер. Роскол і падінє буржуазних держав простують широчезними крокама. Зовнішній блиск буржуазних правителів, — сє румянїш на лиці сухїтніка. Буржуазна класа загїбає. Осуд сїй мусить видати кождий уважний глядач, що слїдив за ходом роботи Генуїської конференції. Звізда буржуазії паде на долїну. Сє головна наука з Генуї.

А робітнича класа підносить голову. Вона є відходячою до гори зїркою. Цїла пролетаріату буде рости невольдержно, — з початку поводи, а потїм все скорше. Пролетаріат в ціам свїті перейме владу від буржуазії. Найкращим доказом сього є роля російської делегації в Генуї.

Совїтська делегація репрезентує будучність людства.

Російська пролетарська революція тепер є тяжким пролєвом. Ітервенції, заговорї й бїлий терор нищили й руйнували Совїтську Росію повні чотири роки. В країні на-

змічности, не доводїть до пожаданї цілї. Натомість власне більшї частини капіталістичної посїлости державою відбирає державі її капіталістичний характер. Повстає державний капіталїзм. Буржуазія втрапить тим самим владу над продукційними засобами, значить втрапить свою силу. Коли відтак поступєнно буде заведена контрола продукції через організації пролетаріату, через пролетаріат як класу, тоді буде і шлях свобідний для переходу від державного капіталізму до диктатури пролетаріату.

Іван Сокира. Берлін-Далем, в червні 1922 р.

стала тяжка голодова нужда. Та мїмо всего російська революція є побїдною революцією. І ся перща у свєсвітній історії побїдна пролетарська революція станула тепер з гордо піднесєною головою перед ітернаціональним судом буржуазії. І тому то ясну програму, викінчений світогляд, велику історичну перспективу, ядерний думок можна було знайти лише в совїтській делегації, яка обороняла інтерєси не лише пролетарської Росії, ає пролетаріату цілого свїта.

Лише вона заступала в Генуї будучність людства, а всі буржуазні делегації заступали заплїсну минувшину.

Першим винєсєном совїтської делегації в Генуї було розбренеє. "Кажєть, що хочєте відбудувати економічну рівновагу Европи, яку знищила наша імперіалістична війна? Добре, зробім перший крок і розбруюїть мось". Так заявила совїтська делегація всім буржуазним спекулянтам армітного мяся. Заступник імперіалістичної буржуазії Барту звяз є — розумїєть ся — за особисту зневу. Англіїські та всі прочї імеріалїстї також не погодили ся на сє вєсенє.

Шо на сє мають сказати робітничї?

Лише одно: Розбренеє є неможливє так довго, доки буржуазія при владї. Без побїди пролетарської революції розбренеє неможливє.

Внесєне совїтської делегації про розбренеє не було на руку вожакам 2 і 2½ Ітернаціоналів. Сї дрібноміщанські парубчакї ресекти літ туманіли робітничим малєнким, пацифїстичними фразами та проповідували їм мир і згоду. Коли слухати їх, то здаєть ся навіть дуже легко усунути в ціам свїті прїрву між капіталом і працею. Потреба лише хопити за чудотворні лікарства вожаків 2 і 2½ Ітернаціоналів і диви ся, а буржуазія розбренеєть ся, нема вже більше воен, вовки прїятєлюють з вівчєма.

Вожаки 2 і 2½ Ітернаціоналів — ляхаї буржуазії.

А шо бачили ми в Генуї? Чи вожаки 2 і 2½ Ітернаціоналів піддержали вносєне совїтської делегації про розбренеє? Розумїєть ся, нї. Вони не були б ляхами буржуазії, колиб в рішаючїм моментї не робити те, шо прїказує їм їх пан. 2 і 2½ Ітернаціонали шо до сього лїгали стали безпєрєчно по сторонї буржуазії. І шє раз кождий класово свідомий робітник мусить сказати: Хочєть розбренеє, то маєш боротися за соціалну революцію. Хочєть розбренеє, то мусиш виборити диктатуру пролетаріату. В тїй цілі однак маєш підпомагати комунїстичну партїю.

Жїнка магнатів хотїла поневолати російській пролетаріат.

Колї в Генуї зроблено спробу розграбити Совїтську Росію, першу пролетарську рєпубліку, то буржуазія сєйчас утворила "однотїлий" фронт. "Рєстїтуції" — кричала буржуазія в Генуї. "Хай живуть рєстїтуції! Рєстїтуції — понад усе! Рєстїтуції — найбільшї мудрощї, послїдній крик цивїлізації! Нїякого ратунку без рєстїтуції".

Шо розумїли вони від тїмї буржуазини "рєстїтуціїми"? Сказавши по нашому, ходїть їм о те, щоб змусити російську пролетарську революцію признати назад ("рєстїтувати") заграничним капіталїстам їх свїтї права власности, які мали вони в Росї перед революцією 1917 р. Є то жїнка індустріїних магнатів і біржевїх спекулянтів, правдоподїбно не більше як пару сот. Всїх тїх бельгійських, французьких, англійських великих капіталїстів, які "заінтересованї" російськими рєстїтуціями, можна почислити на пальцях.

Ає бо дїйсними можновладцїми буржуазного суспїлства є власне мїліардєри. Як вже Маркєс казав, буржуазне правитєльство є нїчим иншим, як лише виконавчим органом грошевої калїтки. І як снх пару сот мїліонерів і мїліардєрів свїцє, так танцюють також єди Лейд Джордж і Барту.

"Не відстане від нас жадних рєстїтуцій! Пролетарська революція в Росї не відновить прав власности вашим любїм біржевїм вовкам". — Так за-

вила совїтська делегація зібранїй в Генуї захланїй клїції. Майже таку саму відповідь дїстала буржуазія також і шо до питань позичок.

Росїйську пролетарську рєпубліку страшїли смертю й чортом. Кричали і "грозили" потїм однак успокоїди ся і прибралї навіть задоволеню мїну. Світова буржуазія мала шє досить сили, щоб відмовити позичок російській пролетарській рєпубліцї, яку вона сама повних чотири роки в найпоганїїшїй спосїб пробиувала знищити й розграбувати.

Ає на шастє міжнародного пролетаріату буржуазна Европа оказала ся вже тепер досить бєзсилою, щоб першїй пролетарській рєпубліцї накинуди новї зобовязаня, зглядно відновити права власности заграничним капіталїстам. Зуби буржуазної Европи спорохнявали й понадомлювали ся, так шо вона не може вже розкусити Совїтської Росії. І вже недалекий той час, коли вони ціаком випадуть.

(Кїнець буде.)

ХТО В ЩО ВІРИТЬ.

Була собі одного разу виборча чисто українська конференція. Були на нїй люди і з докторатами. Отже встєє одио чисто український дєнтїст (зубатїй доктор) і каже:

"Я хочу запитати панна Полєвину, чому комунїсти беруть участь в виборах, коли вони в парламент не вїрять. Е...е...е... я як Українєць і просто не знаю, шо я маю робити зі своїм голосом, єсли зі сторони України буде кандидатів тїльки Полєвину".

Полєвнч зуботому докторови відповїв... Але Мусїй уваживи ширшє, щоб знаїти всі докторї-ї адвокати, а також і ті, кому слїд знати.

Отже прошу вас: робітничї не вїрять в парламент а подають до него, своїх — представників. Се нїяк не змістїть ся в докторськїм зїбрїччю мозку. (Тов. Полєвнч відповїв докторовн, шо робітничї не вїрять в те, шо вїрять доктори, а вїрять в те, в шо не вїрять доктори.

— Як же сє так? — запитав хтонебудь. — Чи ж можна, шо двоїної істоти та шєї одлєно українського походження мали-таки протївнї поглядї на оду і ту самї річ. Нї, сє шєсь не тєє. Хтось з них мусить бути непрапий. Не можливо, щоб доктор помиляв ся... Він же вєнчїи. А робітничї? Вони тїльки до нїка-їа до шуфал... Куди їм до політики.

О, так воно шє не є. Сїо річ треба розкувати. Не треба вже робітничї так аж занадто допикати. Навїть шєвєць вказував артїстови-маляровн — на хїбнїсть, допущєну ним в чобїтї намальованї особи.

Отже і ми, грїшнї, не будємо учити доктора як тягнуди зуби, ає чому він їх тягне, то ми на сє вказемо. Тобто наведемо сє як прїмїр шо до політики і як ми її розумїємо. А політику то ми розумїємо гаразд, бо учились її не на консьєрвативнїх а лїберальнїх конференці, а на власній спнї.

Робітничї не вїрять в парламент. Шо сє за дївовиджа, питає себе доктор: не вїрять і беруть участь у виборах і тепер доктор не знає, шо він має робити зі своїм годосом.

Одну мїну, панє зубатїй. Ми вам сєйчас вишкваримо, як на патєльнї. Осє вам прїмїр. Дєнтїст каже, шо він тягне чоловікови зуба тому, щоб він не болїв.

А робітничї каже, шо дєнтїст брєше. Він тягне чоловікови зуба тому, бо той платить йому дєляра.

Єсли же маєє в кєшенї дєляра, то шоби він качалї сє перед дєнтїстом на животї від болю зубїв, то він тягнути їх не будє. А даїтьє йому по дєляре за зуба, то він витягне шєї і здоровї зуби. Ає він сє-то-ніколи людам не каже. Він каже, шо тягне чоловікови зу-

тих нї в парламентї? — думаютє собі простодушнї виборці. Шо-ж і сїо справу також треба розкувати.

Не бїєтьє ся, богобоязнї люди. Робітничї, яких політичнї і класовї протївникї називаютє більшовїками, одляково вїрять і в святих і в парламентї.

Робітничї вїрять, шо в церквах повно понамальовувано ріжнїх святих. Ає єсли ви скажете, помодїсь до-них і вони тобї поможуть, то робітничї не повірять. Молїсь, хоч патки скачи, ає як сам не зробиш, то-вони-нїчого-для-тебе не зроблять. Молїсь до них, шоби вони помогли тобї прїяти хоч єто дїт, молїсь і постє, а підїт ськоп в прїрву, то забєш ся, шо й костомах твоїх нїхто не позирає.

Та осє найкращїй прїмїр. В нєдїлю, 18. червня авдарнї грїмї і перебрєв елєктрїчний дрїт на Стєла ул. в Вїннїпєгу. Одио чоловік, який, хоч часами потїгав самогонку, ає ширю вїрив в надпрїроднї сили Микєлая і Фосафата, вїшовши з цєрквн на очах людїй хотїв показати свою силу і звязиши за елєктрїчний дрїт рукою, хотїв його відкинуди з хїднїка. І шож стало ся? Зїстає убитий.

Єсли-б полї, які проповїдуютє чудодїйну силу святих, вчїлає людїй елєментарнї наука, то той чоловік знав-б, шо елєктрїки в руки не можна брати, бо її сила бїльша за силу всїх святих разом взятих. І єсли-б навїть сам пан римськїй дїткувн ії рукою, то зїстає бї убитий на місци.

Ає лї не дїгне не тїлькї папа римськїй, ає і звичайний катодїчний пїп. Бо він знає, шо то є елєктрїка. Ає замість учити людїє шєї найєлєментарнїї науки, він проповїдєє їм вїру в чудодїйство святих: "молїсь, а вони тобї поможуть", каже пїп.

"Молїсь, а вони поможуть полєвнч", каже робітничї. Бо мало того, шо ти молїш ся, ає ти шє даєш "на боже", ає їде в полову кишєно.

Отже однаково: дєнтїст тягне чоловікови зуба а рота і... дєляра з кишєнї. Адвокат помагає "своїм людам" і одначно дере з правого виноватого, навїть з двоєх правуючих сї братів. Святи помагають... полам, а парламентї — панїам.

Чому-ж робітничї йдуть до парламенту? Шоби помолити ті зярядя, якими парламентарї посли ріжнїх буржуазнїх і соціал-єлєктрїчнїх партїй тягнудь послїднїх жилї з працюючої маси на користь неробчї, панів.

Єсь в шо робітничї вїрять. Мусїє.

РИМ, 22. червня. — Тут помер вчєра по кількємєсячній недужї на дївахиню Таке Йонєску, бувшїй прїємїєр Румунїї і одио з найвизначнїїшїх державних мужїв тої країни.

Йонєску брав участь у формованю Малї Антантї — Румунїї, Чєхословаччинї і Югославії — і головню завдяки його заходам прїйшло до дєфєнзивного порозумїня між Румунїєю, Чєхословаччиною і Польщею.

ЦІННА КНИЖКА.

Кждий український робітник в Канаді повинен мати в своїй бібліотеці і користати з цїнного наукового твору Юлія Ліпєрєта п. н.

ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ.

Книжка обнимає 400 сторїн друку більшого формату, зї 112 ілюстраціями, напечатана на книжковому паперї. На українську мову переклав П. Дятлєв. Цїна сєї книжки \$2.50. Замовленя посилаєть на слїдуючу адресу: J. Boychuk 80 Markham St., Toronto, Ont., або на адресу: Ukrainian Labor News Cor. Pritchard & McGregor WINNIPEG, MAN.